

โครงการเวทีนโยบายสาธารณะ:
การสัมมนาผู้รู้เห็นประวัติศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุขไทย
(Public Policy Forum: Witness Seminar on the History of Thai
Medicine and Public Health)

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมให้เกิดนโยบายสาธารณะที่ดีเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ แต่หากพิจารณาจากมิติทางประวัติศาสตร์แล้ว กระบวนการกำหนดนโยบายรวมทั้งแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพนั้น แทบไม่มีการเรียนรู้จากบทเรียนในประวัติศาสตร์การแพทย์การสาธารณสุขที่ผ่านมา การขาดสำนึกทางประวัติศาสตร์นี้เป็นลักษณะทั่วไปของสังคมไทยที่มักคิดว่าประวัติศาสตร์เป็นเรื่องของการท่องจำและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้ ประวัติศาสตร์การแพทย์การสาธารณสุขไทยเท่าที่มีอยู่จึงเป็นสิ่งที่หยุดนิ่งและสำเร็จรูปเพื่อการท่องจำ โดยถือว่าประวัติศาสตร์การแพทย์ไทยเริ่มต้นเมื่อหมอมิชชันนารีเข้ามาเผยแพร่การแพทย์ตะวันตกในสยามและมาสิ้นสุดลงที่การก่อตั้งศิริราชพยาบาล ความสนใจในมิติทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทางการแพทย์กับผลกระทบทางสังคม ประวัติศาสตร์ทางสังคมของโรคต่าง ๆ ประวัติศาสตร์การเมืองของสาธารณสุขไทย ประวัติศาสตร์จากมุมมองของชาวบ้าน หรือประวัติศาสตร์และพัฒนาการของนโยบายสาธารณะ ยังไม่มีการศึกษาเรียนรู้มากนัก

ในขณะที่ ประวัติศาสตร์การแพทย์การสาธารณสุขเป็นสิ่งที่สำคัญ และในแวดวงนักประวัติศาสตร์เองก็ยังมีความสนใจงานวิชาการทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขน้อย ประวัติศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะที่มีผลต่อสุขภาพก็ยิ่งแทบไม่ได้รับความสนใจส่วนหนึ่งเป็นเพราะข้อจำกัดด้านหลักฐานหรือข้อมูลทางด้านเอกสารที่จะใช้ศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ค้นหาได้ยากมาก ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุขเป็นกระทรวงเดียวที่ไม่มีเอกสารทางราชการหรือเอกสารชั้นต้นเก็บรักษาไว้อย่างเป็นระบบในหอจดหมายเหตุแห่งชาติหรือที่อื่นใดสำหรับการค้นคว้าของนักประวัติศาสตร์ อีกทั้งการย้ายที่ทำการกระทรวงสาธารณสุขจากวังเทเวศร์มายังสถานที่ใหม่ที่ถนนพหลโยธิน ยังได้ทำให้เอกสารต่าง ๆ สูญเสียและสูญหายไปอย่างประมาณค่าไม่ได้ นอกจากนั้นเอกสารด้านนโยบายสาธารณะที่อยู่นอกกระทรวงสาธารณสุขก็ไม่มีมีการเก็บรวบรวมไว้เป็นระบบเช่นเดียวกัน

แม้ว่าในด้านหนึ่งเอกสารและบันทึกต่าง ๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์การแพทย์และนโยบายสาธารณะจะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการเก็บรักษาและรวบรวมไว้ แต่ในอีกด้านหนึ่งนั้น ลักษณะของสังคมไทยที่ไม่นิยมการจดบันทึกได้ทำให้ประวัติศาสตร์ปรากฏอยู่ในความทรงจำของบุคคลและจะถูกถ่ายทอดผ่านคำบอกเล่ามากกว่าลายลักษณ์อักษร ในสถานการณ์เช่นนี้ ทางออกที่เป็นไปได้หนึ่งของการเรียนรู้จากประวัติศาสตร์ คือ การใช้กระบวนการที่เรียกว่าการสัมมนาผู้รู้เห็น (Witness seminar) โดยอาศัยการถ่ายทอดความทรงจำของบุคคลที่อยู่ร่วมเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มาร่วมประชุมกันเพื่อบอกเล่า ให้

ความเห็น อภิปราย ถกเถียง ถึงเรื่องราวของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สำคัญเกี่ยวกับการแพทย์ และการสาธารณสุขที่เกิดขึ้น และทำการเก็บบันทึกไว้ในรูปของเทปบันทึกภาพและเสียง รวมทั้ง ทำการถอดเทปการประชุมและทำการบรรณาธิกรณให้สามารถนำมาจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือ และทำเป็นเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับใช้เผยแพร่ โดยจัดระบบฐานข้อมูลและดัชนีให้ สะดวกในการสืบค้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาประวัติศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขในระยะยาว

การจัดกระบวนการเพื่อการเรียนรู้จากประวัติศาสตร์นี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการ ความรู้ที่ถือว่าองค์ความรู้ที่มีอยู่ในระบบหนึ่ง ๆ นั้น ดำรงอยู่ได้ในหลากหลายรูปแบบ นอกเหนือจากที่ปรากฏเป็นเอกสาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นเพียงเสี้ยวส่วนของความรู้ในระบบปฏิบัติการ แล้ว ความทรงจำถือได้ว่าเป็นความรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่ฝังอยู่ในตัวบุคคลและแฝงไว้ซึ่งคุณค่า การเรียนรู้จากประสบการณ์และประวัติศาสตร์เพื่อให้เราได้ทบทวนและได้ “รู้ตัว” ว่าที่เราามี สถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นผลมาจากเหตุปัจจัยต่าง ๆ ในอดีต และเมื่อยิ่งเข้าใจอดีต ก็ยิ่ง มองออกไปไกลในอนาคต ดังวาทะของวินสตัน เชอร์ชิลล์ อดีตนายกรัฐมนตรีอังกฤษ ที่นาย แพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว ยึดเป็นคติประจำใจในการดำเนินชีวิตใจความว่า “The longer you can look backward, the further you can look forward”

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ ซึ่งได้ดำเนิน แผนงานด้านประวัติศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องกว่า 5 ปี จึงได้จัดทำ โครงการเวทีนโยบายสาธารณะ: สัมมนาผู้รู้เห็นประวัติศาสตร์การแพทย์การสาธารณสุขไทย ขึ้น โดยนอกจากจะดำเนินการให้เกิดฐานข้อมูลประวัติศาสตร์บอกเล่าแล้ว การสัมมนาผู้รู้เห็นนี้ ยังเป็นการริเริ่มกิจกรรมเพื่อการสนับสนุนการจัดตั้งหอจดหมายเหตุการแพทย์ฯ ซึ่งจะจัดเก็บ ข้อมูลขั้นต้นสำหรับให้บริการค้นคว้าแก่ผู้สนใจในอนาคต นอกจากนั้น การสัมมนาผู้รู้เห็นนี้ยังจะ เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้ในเรื่องอื่น ๆ ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสัมมนาผู้รู้เห็นในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่มีระเบียบวิธีที่ ชัดเจน และใช้ได้กับบริบทของสังคมไทยอันจะเป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับการจัดการความรู้ที่ ใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้าง
2. เพื่อประมวลความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางการแพทย์และการเปลี่ยนแปลงนโยบาย สาธารณะที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจากความทรงจำของบุคคลที่เป็นผู้รู้เห็นหรือเป็นพยานที่ร่วมใน เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขไทยโดยใช้รูปแบบการสัมมนาผู้รู้เห็น (Witness Seminar)
3. เพื่อสร้างฐานข้อมูลความรู้ด้านประวัติศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขไทยจากการ บอกเล่าของผู้รู้เห็นให้อยู่ในรูปแบบที่เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ เป็นระบบ เข้าถึงได้ง่าย และ ได้รับการเผยแพร่ให้กว้างขวาง อันจะเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

นักประวัติศาสตร์ นักวิจัยด้านสังคมศาสตร์ และผู้สนใจทั่วไป ได้หันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาประวัติศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุข

กรอบแนวคิดการดำเนินงาน

1. การสัมมนาผู้รู้เห็น (Witness Seminar) เป็นรูปแบบการศึกษาประวัติศาสตร์ที่ริเริ่มโดย The Institution of Contemporary British History ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น Centre for Contemporary British History (CCBH) เป็นกระบวนการประมวลความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือวิวัฒนาการของสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตของผู้รู้เห็น โดยการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องและรู้เห็นกับเหตุการณ์ มาร่วมกันสนทนาบอกเล่าเรื่องราวตามความทรงจำและทำการบันทึก เรียบเรียง จัดระบบเป็นหมวดหมู่ให้ง่ายต่อการใช้ประโยชน์ CCBH ได้ดำเนินการสัมมนาลักษณะนี้มาตั้งแต่ ค.ศ.1986 และได้พัฒนาระเบียบวิธี จนมีองค์กรวิชาการต่าง ๆ ทั่วโลกนำเอาเทคนิคการศึกษาประวัติศาสตร์บอกเล่าดังกล่าวไปใช้อย่างกว้างขวาง

2. ในด้านประวัติศาสตร์การแพทย์นั้น The Wellcome Trust Centre for the History of Medicine เป็นองค์กรที่ได้ดำเนินการสัมมนาผู้รู้เห็นเกี่ยวกับวิวัฒนาการของการแพทย์ในอังกฤษอย่างต่อเนื่อง นอกเหนือจากหอสมุดประวัติศาสตร์การแพทย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลกและวารสารประวัติศาสตร์การแพทย์ที่มีชื่อเสียงแล้ว ปัจจุบัน The Wellcome Trust Centre for the History of Medicine มีฐานข้อมูลจากการสัมมนาผู้รู้เห็นที่ใหญ่และครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ มากที่สุด ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าวได้กลายเป็นแหล่งความรู้ทางประวัติศาสตร์สำคัญที่ไม่เพียงแต่เสริมความสมบูรณ์ให้กับข้อมูลเอกสารเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่ทำให้การประเมินคุณค่าของข้อมูลเอกสารเป็นไปอย่างถูกต้องมากขึ้นด้วย

3. รูปแบบการจัดสัมมนาผู้รู้เห็นมีจุดเด่นที่การได้ข้อมูล ความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่เปิดเผยให้เห็นถึงกลไกในระดับจุลภาคที่เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงในระดับมหภาค และเชื่อมโยงการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันจะสร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงแบบแผนการปฏิบัติในกลไกและกระบวนการนโยบาย (Policy Process) ทั้งในระดับวิธีคิดและรูปแบบการดำเนินการได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นการจัดเป็นการสัมมนากลุ่มมีจุดเด่นในแง่ที่เหตุการณ์ที่บุคคลหนึ่งบอกเล่าขึ้นในวงสนทนาจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลอื่นได้ระลึกถึงเรื่องราวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องขึ้นมาได้ด้วย ซึ่งจะเป็นการเสริมและสอบทานความถูกต้องชัดเจนของข้อมูลกันอยู่ในการสนทนานั้นเอง

4. หลักการดำเนินงานที่ยึดถือเป็นแม่แบบสากลของการจัดสัมมนาผู้รู้เห็นนั้นมีเกณฑ์กว้าง ๆ ได้แก่ การกำหนดหัวเรื่องที่น่าสนใจโดยเลือกเหตุการณ์ที่ผู้ร่วมรู้เห็นยังมีชีวิตอยู่ และจะต้องได้ตัวบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์เหล่านั้นมาร่วมสนทนาโดยมีนักวิชาการอาวุโสที่เข้าใจเรื่องราวนั้น ๆ เป็นผู้ดำเนินการสัมมนา ซึ่งการกำหนดหัวเรื่องและการคัดเลือกตัวบุคคลนี้จะเป็นการตัดสินใจของคณะกรรมการวิชาการ และเมื่อการสัมมนาเสร็จสิ้นแล้วคณะกรรมการ

วิชาการจะเป็นผู้ตัดสินใจว่า เนื้อหาที่ได้จากการสัมมนานั้นเหมาะสมที่จะเผยแพร่ในรูปแบบใดหรือไม่อย่างไร

แนวทางการดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการเวทีนโยบายสาธารณะ: สัมมนาผู้รู้เห็นประวัติศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขไทยที่จะดำเนินการโดยสำนักวิจัยสังคมและสุขภาพนี้ จะยึดแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น โดยมีรายละเอียดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การจัดตั้งคณะกรรมการวิชาการซึ่งจะทำหน้าที่คัดเลือกประเด็น ตัวบุคคลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล โดยกำหนดตัวบุคคลไว้เป็นเบื้องต้น ดังนี้

1. นพ.วิจารณ์ พานิช	ประธาน
2. ผศ. จลอง สุนทราวาณิชย์	ประธานร่วม
3. นพ. วิชัย โชควิวัฒน์	กรรมการ
4. นพ. สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์	กรรมการ
5. รศ. อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์	กรรมการ
6. ผศ. อติศร หมวกพิมาย	กรรมการ
7. นพ. โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์	เลขานุการ
8. นายชาติชาย มุกสง	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีคณะที่ปรึกษาประกอบด้วย

1. ศ.นพ.อารี วัลยะเสวี
2. ศ.นพ.ประเวศ วะสี
3. นพ.ไพโรจน์ นิงสานนท์
4. นพ.บรรลุ ศิริพานิช
5. ศ.ดร.นิธิ เอียวศรีวงศ์

2. แสวงหาความร่วมมือทางวิชาการ Centre for Contemporary British History และ The Wellcome Trust Centre for the History of Medicine ด้วยการไปศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่สถาบันดังกล่าวมีอยู่มาใช้เป็นประโยชน์ ทั้งในการจัดสัมมนาผู้รู้เห็นและการจัดระบบหอสมุดประวัติศาสตร์ และหอจดหมายเหตุทางการแพทย์ รวมทั้งเป็นการสร้างความสัมพันธ์เพื่อการร่วมมือกันระยะยาว

3. การสัมมนาผู้รู้เห็นจะเน้นประเด็นที่ทำให้เห็นถึงความเป็นมา พัฒนาการ การเปลี่ยนแปลง และผลกระทบจากการดำเนินนโยบายสาธารณะเป็นประเด็นหลัก ซึ่งส่วนหนึ่งก็พยายามเชื่อมโยงกับนโยบายสาธารณสุขด้วย โดยเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นเชิงนโยบายและให้ครอบคลุมหัวข้อสำคัญ เช่น กระบวนการกำหนดนโยบายได้เกิดขึ้นในบริบททางการเมืองแบบไหน ภาคสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมหรือไม่ อย่างไร แนวคิดที่กลายมาเป็นนโยบายสาธารณะนั้นมีที่มาอย่างไร เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร นโยบายสาธารณะเหล่านั้น

ประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร และรวมถึงการรับเอาเทคโนโลยีและรูปแบบการจัดการที่มีผลต่อสังคมไทย

ตัวอย่างประเด็นที่สามารถดำเนินการสัมมนาผู้รู้เห็นในปัจจุบัน แบ่งเป็น 2 ประเด็นใหญ่คือ

- 1) ประเด็นนโยบายสาธารณะที่มีผลต่อสุขภาพ
 1. นโยบายการควบคุมการบริโภคยาสูบ
 2. นโยบายการพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมและเกษตรเคมี
 3. การส่งเสริมการลงทุนและนโยบายพัฒนาภาคอุตสาหกรรม
 4. กำเนิดและการพัฒนาของนโยบายการจัดการน้ำสะอาด
 5. พัฒนาการความเป็นเมืองกับการบริหารจัดการสาธารณสุขปศุสัตว์และการสุขาภิบาล
 6. ความเปลี่ยนแปลงของระบบอาหารของประเทศไทย
- 2) ประเด็นนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ
 1. การสุศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมสื่อเพื่อสุขภาพในอดีต
 2. ประวัติศาสตร์การปราบปรามมาเลเรียในสังคมไทย
 3. จิตเวชศาสตร์กับโรงพยาบาลจิตเวช
 4. พันธุกรรมศาสตร์จากอดีตถึงปัจจุบัน
 5. รื้อคอกีฬาลเล่นที่เราจัก
 6. นวัตกรรม เกลือไอโอดีน กับโรคคอหอยพอก

ฯลฯ

4. การสัมมนาผู้รู้เห็นประวัติศาสตร์จะจัดขึ้นประมาณปีละ 4 ครั้ง โดยจัดตามสถานการณ์ทางสังคมหรือวันสำคัญที่ระลึกถึงคนสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญ เช่น วันมหิดล กับการประกาศให้สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรยอดยเดชวิกรม พระบรมราชชนกเป็นพระบิดาทางการแพทย์แผนปัจจุบันของประเทศไทย หรือเป็นประเด็นที่สังคมกำลังให้ความสนใจก็จะให้มีการ ทบทวนเหตุการณ์ในอดีตขึ้น โดยในกรณีที่เหมาะสมจะจัดให้มีสื่อมวลชนที่สนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ และจัดการนำเสนอที่น่าสนใจออกเผยแพร่

5. ขั้นตอนการดำเนินงานจะเริ่มจากการตั้งประเด็นสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์การแพทย์ขึ้นมาเป็นประเด็นเริ่มต้นดำเนินการ จากนั้นก็สำรวจหาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยนอกจากเน้นบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีฐานะเป็นปูชนียบุคคลที่ควรให้ความสำคัญแล้ว ยังต้องหาพยานให้รอบด้านมาช่วยกันสะท้อนมุมมองต่อเหตุการณ์ที่กำหนดขึ้นนั้น เพื่อให้ได้ความคิด ความเห็น ประสบการณ์จากผู้คนที่หลากหลายมากที่สุด จากนั้นจึงกำหนดวันประชุมและวาระการประชุมโดยให้ผู้เข้าร่วมได้เตรียมตัวและสามารถจัดหาพยานเอกสาร ภาพถ่าย โปสเตอร์ เทปบันทึกเสียงหรือวัตถุพยานอื่นใดสามารถนำมาประกอบความทรงจำได้ทั้งสิ้น ในบางประเด็นที่มีหลักฐานทางเอกสารชัดเจนพอที่จะมีคณะทำงาน

ทางวิชาการไปรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารขึ้นเป็นเอกสารประกอบการประชุมสำหรับ แจกผู้เข้าร่วมทุกคนด้วย

6. รูปแบบการประชุมเน้นการเปิดเวทีให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาพูดถึงเรื่องราวเกี่ยวกับ เหตุการณ์ที่กำหนด โดยสามารถอภิปราย เล่าประสบการณ์ ให้ความเห็น ถกเถียง วิพากษ์วิจารณ์ ได้อย่างเต็มที่ โดยมีผู้ดำเนินการอภิปรายที่เชี่ยวชาญในประเด็นนั้น ๆ คอยทำหน้าที่ควบคุม กระบวนการสัมมนาให้ได้ประเด็นครบตามเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ข้างต้น การจัดสัมมนาทุกครั้ง จะมีคนคอยจดประเด็นและประมวลประเด็นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะโดยเฉพาะในการสัมมนา ทุกครั้ง เพื่อสรุปขึ้นเป็นเอกสารวิชาการทางประวัติศาสตร์ของเรื่องนี้ นอกจากนั้นจะมีนักศึกษา ประวัติศาสตร์หรือสังคมศาสตร์การแพทย์ระดับปริญญาโทและเอกที่สนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้อง กับงานวิจัยที่เขาสนใจเข้าร่วมเพื่อบันทึกและประมวลประเด็นสำคัญสำหรับศึกษาและวิจัยต่อไป ในขณะที่เดียวกันตลอดการสัมมนาก็จะมีการถ่ายภาพวิดีโอและบันทึกเสียงเอาไว้เป็นหลักฐาน ทุก ครั้งและหลักฐานทุกอย่างจะเก็บเอาไว้ในฐานะเป็นหลักฐานชั้นต้นทางประวัติศาสตร์

7. หลังการสัมมนาจะมีการถอดเทปบันทึกเสียงการประชุมออกมาพิมพ์เป็นเอกสารเพื่อ จัดรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการค้นคว้ารวมทั้งดำเนินการเพื่อการเผยแพร่ มีทั้งในรูปของ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าถึงได้โดยทางอินเทอร์เน็ต (Internet) และในกรณีที่คณะกรรมการวิชาการ เห็นว่าสมควรพิมพ์เป็นหนังสือหลังจากพิมพ์เป็นเอกสารการประชุม ก็ต้องส่งรายงานการประชุม ให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้แก้ไข ตรวจสอบจนถูกต้องและอนุญาตให้พิมพ์แล้ว จึงจะดำเนินการจัดพิมพ์ เป็นหนังสือเพื่อเผยแพร่ต่อไป

ขอบเขตการดำเนินงาน

การดำเนินงานเป็นระยะเวลา 2 ปีตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2548 - 30 กันยายน 2550 โดย กำหนดจัดให้มีการสัมมนาขึ้นประมาณปีละ 4 ครั้ง ครั้งละ 1 วัน

โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาครั้งละประมาณ 30 คน ประกอบด้วย ผู้รู้เห็นเหตุการณ์ หรือ ผู้เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นคนกลุ่มหลัก ผู้ดำเนินการประชุมที่คอยกำหนด ประเด็น นักวิจัยหรือนักประวัติศาสตร์ที่สนใจประเด็นนั้น สื่อมวลชน และผู้บันทึกข้อมูลที่คอยทำ หน้าที่บันทึกข้อมูล

งบประมาณดำเนินการ อยู่ระหว่างการหาแหล่งทุนสนับสนุน

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

1. สื่อต้นฉบับบันทึกการสัมมนาผู้รู้เห็นรวม 8 ครั้ง ได้แก่
 - เทปบันทึกวิดีโอตลอดการประชุม 8 ครั้ง
 - ภาพถ่ายการประชุมทั้ง 8 ครั้ง
 - เทปบันทึกเสียงตลอดการประชุม 8 ครั้ง

- เอกสารต้นฉบับถอดเทปบันทึกเสียงตลอดการประชุม 8 ฉบับ
- 2. เอกสารบันทึกการประชุมหลังการแก้ไขของผู้เข้าร่วมประชุม 8 ฉบับ
- 3. หนังสือที่ผ่านการบรรณาธิการเพื่อพิมพ์เผยแพร่ อย่างน้อย 4 เล่ม
- 4. บันทึกเพื่อประมวลบทเรียนในประวัติศาสตร์เฉพาะประเด็นนโยบายสาธารณะด้านการแพทย์และสาธารณสุข 4 ฉบับ
- 5. รายงานผลการจัดกระบวนการสัมมนาผู้รู้เห็นตลอดเวลา 2 ปีที่เน้นให้เห็นถึงวิธีการจัดการความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่เป็นความทรงจำของบุคคลให้สามารถถ่ายทอดมาเป็นความทรงจำของสังคมที่สาธารณชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อมูลประวัติศาสตร์บอกเล่าของบุคคลผู้เข้าร่วมเหตุการณ์ที่สามารถใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์การแพทย์และการสาธารณสุขไทย
2. สามารถนำเอาข้อมูลใหม่หรือความเข้าใจใหม่ ๆ ต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุขเผยแพร่ให้กับสาธารณชนรับรู้เข้าใจและสนใจได้กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. เป็นการเตรียมพร้อมระบบการจัดเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์สำหรับเก็บรักษาและให้บริการในรูปแบบของหอจดหมายเหตุการแพทย์และการสาธารณสุขไทย เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าวิจัยในอนาคต

ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

